

Điểm-tâm-nhà-quê

Hình như nếu ghép động từ điểm tâm với danh từ nhà quê như cái tựa bài thì nghe như chưa ổn lắm. Bởi vì điểm tâm thường dùng cho dân thành thị. Còn ở thôn quê chỉ quen với cách nói ăn sáng hoặc lót lòng.

Theo nhiều người, bữa ăn sáng rất quan trọng, nó giúp tăng cường sinh lực sau một giấc ngủ dài để bước vào một ngày làm việc mới, một ngày học hành mới; nó rất quan trọng đối với trẻ em, người già...

Ở thành phố có bao nhiêu là món để điểm tâm, nào là phở của xứ Bắc; bún bò, mì quảng của miền Trung; hủ tiếu của đất phương Nam (Mỹ Tho) cho đến bún thịt nướng, cháo lòng, bánh canh, bánh bao, xôi gà, bánh mì trứng ốp-la thịt bò bít-tết... muốn lót dạ thứ nào, có ngay thứ ấy. Chỉ cần tấp xe vô lề đường, không có món này cũng sẽ có món khác. Đó là chưa kể những món ăn được "du nhập" từ khắp nơi trên thế giới. Nếu ra khu trung tâm Sài Gòn sẽ có những nhà hàng tự chọn với những món điểm tâm của Nga, Đức, Pháp, Ý, Anh, Nhật, Hàn... Vào Chợ Lớn sẽ có các món bánh Hồng Kông, Triều Châu, Quảng Đông được hấp nóng đựng trong những khay tre xinh xắn, các loại mì, hủ tiếu, cháo nấu theo kiểu Trung Hoa...

Sáng nay, trên đường phố Sài Gòn tấp nập ồn ào, tôi chợt "phát hiện" một đôi quang gánh với những món thật hiếm thấy nơi phố thị: chuối sáp nấu, khoai lang, khoai môn, khoai từ, củ chuối... Người ta thường nói "cái gì ít là hiếm, mà đã hiếm thì quý". Áp dụng câu ấy vào trường hợp này có vẻ không trúng lắm, nhưng...

Hàng trăm người đã nhìn thấy những củ khoai những nải chuối ấy, nhưng có mấy ai quan tâm, có mấy ai dừng lại để mua? Tôi biết, hàng ngày chị phụ nữ kia phải gánh gánh khoai nặng nề ấy rảo bước trên bao con đường, đến quá trưa hoặc đến xế chiều nó mới vui đi... Tôi dừng xe lại mua mỗi thứ một ít, với ý nghĩ: đem về cho mấy đứa nhỏ để chúng biết thế nào là món điểm tâm nhà quê - Những thứ mà ngày xưa mẹ nó vẫn thường lót dạ trước khi đến trường. Cạnh tôi, một người đàn ông trung niên, ông ta cũng hỏi mua nhiều thứ. Không biết ông ấy có nghĩ giống như mình không nhỉ? Tôi cầm bịch khoai và buồn cười về cái sự lầm cẩm bao đồng của mình.

Suốt dọc đường, tôi cứ vơ vẩn nghĩ về những món điểm tâm nhà quê của tôi. Chuối, khoai - ở quê nhà nào chẳng có! Lúc nào cũng có! Khoai rải rác ở mọi góc vườn, chuối thì quanh năm. Chúng có thể luộc lên ăn sáng, có thể chế biến thành chè, thành bánh. Với sự góp mặt của nước cốt dừa đường cát, chúng trở thành món đặc sản thôn dã những trưa mùa hè. Những đêm mưa dầm, những tối mùa đông, ngồi nghe ông bà kể chuyện đời xưa trong tiếng gió lùa vi vút qua mái lá... lúc ấy mà có một củ khoai lang lùi trong bếp tro nóng hổi thì thật tuyệt vời! Ngoài ra, chúng cũng có thể độn vào nồi cơm giúp no lòng những gia đình bần hàn trong cơn đói kém...

Vâng, những củ khoai, trái chuối ấy... - chúng đã gắn bó với người dân quê biết nhường nào! Chúng thân thuộc đến nỗi không ai để ý đến giá trị của chúng, mặc dù chúng đã âm thầm góp sức nuôi lớn bao lớp trẻ con đầu trần chân đất - mà cho tới bây giờ đã có bao chàng trai có gái đã nên vợ nên chồng, đã "vươn vai Phù Đổng", đã là những người thành đạt trong xã hội.

Ừ thì đôi khi vì người ta quá bận rộn với công việc, với cuộc mưu sinh, với nhịp sống hối hả bon chen mà không có thời gian để nhớ lại những chuyện thời thơ ấu, để ngẫm nghĩ những chuyện đã qua rất lâu trong quá khứ. Chẳng hạn như nghĩ đến cô giáo lớp một đã cầm tay mình nắn nót những nét bút đầu tiên, nghĩ đến những thầy cô thuở cấp hai, cấp ba đã chăm bón cho mình những giá trị nhân văn, những kiến thức sơ đẳng của các bộ môn khoa học...- để ngày hôm nay khu vườn nhà mình vươn lên những thân cây khỏe mạnh, bước chân mình có thể vững vàng cất bước trên đường đời... Hoặc, cũng có thể là chẳng còn mấy ai nhớ về những người dân quê mùa chất phát ở một làng quê nào đó đã dùm bọc chở che mình suốt một thời chiến đấu gian khổ trong cuộc chiến tranh giành độc lập, tự do cho dân tộc...

Dường như, thành phố lúc nào cũng tấp nập với nhịp thở gấp gáp của mình. Những vòng xe cứ quay. Kim đồng hồ cứ nhích những vòng lạnh lùng bình thản.... Ở các ngã tư giao lộ, người ta cứ nhấp nhòm chờ đèn đỏ bật xanh để vượt lên, để lao tới...

QUỲNH LÊ
(Tháng 9.2003)